

בית המשפט המחוזי מרכז בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 מאי 2011

ת"צ 28500-05-11 זילברשטין ואח' נ' מי
רעננה בע"מ ואח'

אישור פתיחת תיק

مصادقة على تسجيل قضية

ניתן אישור כי ביום (נُصادق بهذا بأنه في يوم) 16 מאי 2011 בשעה (الساعة) 13:26 נפתח בבית משפט זה (سجلت في المحكمة قضية تحمل الرقم) ת"צ 28500-05-11 זילברשטין ואח' נ' מי רעננה בע"מ ואח'.

יש להמציא את כתב הטענות הפותח לבעלי הדין שכנגד, בתוך 5 ימים, בדואר רשום עם אישור מסירה, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת.
عليك تسليم لائحة الأدعاء للطرف الآخر خلال 5 أيام بالبريد المُسجل مع وصل تبليغ إلا إذا أمرت المحكمة غير ذلك.

פסקי דין והחלטות מתפרסמים באתר האינטרנט של מערכת בתי המשפט בכתובת www.court.gov.il

בית המשפט המחוזי מרכז בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16/05/2011

ת"צ 28500-05-11 זילברשטין ואח' נ' מי
רעננה בע"מ ואח'

מספר בקשה (رقم الطلب): 1
טלפון מרכז מידע: 077-2703333

אישור על פתיחת בקשה
مُصادقة على تسجيل طلب

ניתן אישור כי ביום (نُصادق بهذا أنه في يوم) 16 מאי 2011 בשעה (بالساعة) 13:32 הוגשה בקשה מסוג (قَدَم طلب من نوع): כללית, לרבות הודעה בקשה של תובע 1 כללית, לרבות הודעה בקשה לאישור תובענה ייצוגית בחיק (بقضية) ת"צ 28500-05-11 זילברשטין ואח' נ' מי רעננה בע"מ ואח'.

מספר הבקשה הוא (رقم الطلب هو): 1.

בכל פנייה לבית המשפט בנוגע לבקשה זו, יש לציין את מספר הבקשה.
كل مراجعة للمحكمة المتعلقة في الطلب عليك أن تذكر رقم الطلب.

- המבקשים: 1. רונן זילברשטיין ת.ז. 022797112
2. אנה אסתר בן דוד ת.ז. 012390344
3. אהרון כץ ת.ז. 065048902

ע"י ב"כ עוה"ד עדי מוסקוביץ ו/או שלומי אבני ו/או אח'
פלג, כהן, דויטש, מוסקוביץ - עורכי דין
מדרך מנחם בגין 52 תל אביב 67137
טל': 03-6372500; פקס: 03-6372520

- נ ג ד -

- המשיבים: 1. מי רעננה בע"מ ח.פ. 514204619
מרחוב היצירה 14, רעננה
2. מי כרמל בע"מ ח.פ. 513531046
מרחוב ביאליק 3, ת"ד 4455, חיפה 31043
3. עין כרמים תאגיד מים וביוב בע"מ ח.פ. 514315001
מרחוב שדרות קק"ל 100, כרמיאל

בקשה לאישור תובענה ייצוגית

[לפי פריט 1 לתוספת השניה לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006]

א. ישראל מתייבשת

המים בישראל הינם משאב חיוני לאומי השייכים לציבור ונתונים לשליטתה של המדינה. מן המפורסמות הוא כי משק המים בישראל מצוי במחסור חמור הנמשך שנים. דורות של ישראלים התחנכו על הצורך לחסוך במים. בזכרון הרבים חקוק המשפט "חבל על כל טיפה", ובימינו הוחרפה הקריאה למנוע כל בזבז של מים, מפני שישראל "עדיין מתייבשת!".

הצורך הלאומי לחסוך במים נחרת בספר החוקים של ישראל כבר בסעיף 2(א) לחוק מדידת מים תשס"ו-1955 [להלן - "חוק מדידת מים"], המורה כי "לא יספק אדם מים אלא במדידה". תכליתה היסודית של מדידת כמות המים המסופקים בואר בדברי ההסבר להצעת חוק מדידת מים, תשס"ו-1954:

"מטרתו של החוק המוצע הוא חסכון במים ומניעת בזבזם. הדרך שהחוק הולך בה הוא תשלום לפי הכמות הנצרכת. הגסיון בארץ ובעולם הוכיח, כי שיטה זו מחנכת את הצרכן למנוע בזבז מים ללא צורך, מה שאין כן בשיטות ההספקה המקובלות בארץ, שלפיהן נקבע התשלום לפי קני מידה אחרים ולא לפי הכמות.

הוראה יסודית בחוק המוצע, היא, איפוא, החובה לספק מים במדידה ונביית תמורתם לפיה".

נוכח חשיבותה היסודית של מדידת כמות המים, נקבעו בתקנות מדידת מים (מדי מים), תשמ"ח-1988 [להלן - "תקנות המדידה"] הוראות מפורטות בדבר חובת ספקי המים - הם המשיבים - לבדוק ולכיל את מדי המים של הצרכנים מדי 2 עד 5 שנים [תלוי בגודל הצינור], וכן נקבעו הוראות בדבר אופן הבדיקה.

המבקשים יראו להלן, כי למרות שהמשיבים הוקמו במטרה לייעל את משק המים שהועבר לאחריותם מידי הרשויות המקומיות ובכלל זאת לעודד את החיסכון במים, המשיבים מפירים את חובתם לבדוק ולכיל את מדי מים בתוך התקופה שנקבעה בתקנות, באופן החותר תחת תכליתו של חוק מדידת מים ופוגע בצרכנים.

הפרת הדין מצד המשיבים גורמת מחד גיסא ל**בזבוז של מים**, הואיל ולא ידועה כמות המים הנכונה הנצרכת על-ידי הצרכן הסופי. היעדר מדידה נאותה של צריכת המים גם מקשה על **ניהול משק המים** הלאומי או המוניציפאלי, תוך השלכות רחב מעבר לחיסכון במים בלבד. לדוגמה, בלי מדידה נכונה של כמות המים המשמשת להשקיית גינות ציבוריות, אין לדעת כמה מים משמשים לכך והדבר עלול לשבש אומדנים ותחשיבים לפיהם הרשות הממשלתית למים ולביוב [להלן- "**רשות המים**"] קובעת מדיניות ותעריפים לשימושים השונים במים, לא רק ביחס לכמויות ועלויות המים לגינון, אלא ביחס למשק המים בכלל. חמור מכך, מדידה שגויה של מים אצל הצרכנים הסופיים מהווה אינדיקציה שגויה לכמות המים הנוזלת בצנרת של המשיבים [המכונה: "פחת"], באופן שאינו מאפשר להעריך נכונה את הצורך בהחלפת צנרת המים וחדוש תשתיות.

הפרת הדין מצד המשיבים גורמת מאידך גיסא לגביה-ביתר בחשבונות המים של הצרכנים חברי הקבוצה. **ראשית**, בכל המקרים שבהם חויבו בגין כמות של מים שלא צרכו, מפאת סטיות כלפי מעלה של מדי מים שלא נבדקו וכיולו כדין. **שנית**, מפני שהתשלומים מגלמים גם עלויות בדיקה ותחזוקה של מדי המים. המחדל לבצע חובה זאת כמותו כגביה ביתר של כספים שלא שימשו לייעודם. **שלישית**, מפני שצרכנים הגרים בבית משותף מחויבים גם בגין חלקם בצריכת המים המשותפת, לפי ההפרש בין סך קריאות מדי מים פרטיים למד הראשי. מדידה שגויה עקב מד מים פרטי לא מכויל [פרטי או ראשי] מעוותת את החיובים בגין הצריכה הפרטית וגם את החיוב בגין החלק בצריכה המשותפת.

המבקשים מניחים שיתכן וחלק מהסטיות במדי מים בלתי תקינים היו כלפי מטה וגרמו לחיוב נמוך מהנכון. עם זאת, ענייננו בתשלומי חובה שהמשיבים גבו מכוח הדין. החובה להקפיד על מדידה וכיול של מדי המים הינה תובה מהותית שחלה כולה על המשיבים ויורדת לשורש גביית הכספים. המשיבים לא יוכלו לייחס לצרכנים יסוד כלשהו של אשם ביחס להפרת חובת הבדיקה והכיול, ולכן בהתאם להלכה החלה על תיקון חיובים שגויים, יש לתקן רק לטובת הצרכנים את הטעויות שיתגלו עקב מדי מים לקויים שלא נבדקו במועד.

המבקשים יסכימו כי תהליך העברת האחריות על משק המים מהרשויות המקומיות למשיבים בהתאם לחוק תאגידי מים וביוב, תשס"א-2001 [להלן- "**חוק התאגידים**"] היה צפוי להיות הדרגתי ולהימשך זמן. עם זאת החובה לספק מים ולחייב בגינם את הצרכנים רק לפי מדידה שבה שלובה החובה לבדוק ולכייל את מדי המים, הינה מהותית ויסודית למשק המים בכלל, לפעילותם של המשיבים בפרט, ולגביית דמי-המים במיוחד. המשיבים היו חייבים להציב חובה זו בראש מעייניהם ולהקפיד עליה היטב. המשיבים הפרו את חובתם וגרמו בכך לצרכנים נזקים ישירים ועקיפים.

בית המשפט הנכבד יתבקש לחייב את המשיבים לבדוק ולכייל כדין את מדי המים, ולהשיב לצרכנים עודפי גביה בגין מדים בלתי-תקינים ובגין מרכיב הבדיקה והתחזוקה שלא בוצעה, הכל כמפורט בתובענה זו להלן.

ב. כללי

העתק התובענה נשלח לרשות המים והמבקשים לא יתנגדו להצטרפותה להליך, אם תמצא לנכון לעשות כן.

כל ההדגשות אֵינן במקור, אלא אם צוין אחרת במפורש.

כל הטענות נטענות במצטבר ו/או לחלופין, בהתאם להזבק הדברים והקשרם.

ג. הסעדים המבוקשים והגדרת הקבוצה המיוצגת

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת כדלקמן:

א. לאשר את הגשת התביעה המצורפת כתובענה ייצוגית, בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 [להלן- "**חוק התובענות**"]. כתב התביעה ובקשה זו ביחד יכוונו להלן: "**התובענה**".

העתק כתב התביעה מצורף לבקשה זו ומסומן במלים: "**כתב התביעה**".

- ב. לקבוע כי הקבוצה המיוצגת תכלול את כל מי ששילם לאיזה מהמשיבים עבור צריכת מים שנקבעה לפי מד מים כלשהו [דירת/עסק/אישי/משותף ואח'] שלא נבדק בתקופה הנדרשת בתקנות המדידה.
- ג. לקבוע כי עילות התובענה הן כדלקמן:
1. עילות מכוח חוק הגנת הצרכן;
  2. עילות תביעה נזיקיות על-פי פקודת הנזיקין [נוסח חדש];
  3. עילות תביעה מדיני עשיית עושר ולא במשפט;
- ד. לקבוע כי התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה ומשפט המשותפות לקבוצה, הן עולות, מעשים ובעיקר מחדלים שהמשיבים ביצעו שלא כדין כלפי חברי הקבוצה;
- ה. לקבוע כי הסעדים המבוקשים הם צווי עשה, סעדים הצהרתיים, סעד כספי וסעדים נלווים, כדלקמן:

צו עשה המורה למשיבים

- (1) למסור לבדיקה ולכיול במבדקה מאושרת כהגדרתה בסעיף 1 לתקנות המים [להלן- "מבדקה"], בתוך 6 חודשים מהגשת התובענה, את כל מדי המים שביום הגשת תובענה זו טרם נבדקו כמתחייב מתקנה 44 לתקנות המדידה [להלן- "מדי המים שלא נבדקו"].
- (2) להעביר לבדיקה נוספת ובלתי תלויה, במכון התקנים ו/או בחברת מקורות [להלן- "מבדקה בלתי תלויה"] כעשירית ממדי המים שלא נבדקו במועד כאמור [לאחר בדיקתם במבדקה מאושרת], לפי בחירה אקראית של מבדקה בלתי תלויה.
- (3) להעביר לכל חבר בקבוצה העתק מתוצאות הבדיקה והכיול של מדי המים שלא נבדקו [כהגדרתם לעיל], לאחר בדיקתם במבדקה וגם לאחר בדיקתם במבדקה בלתי תלויה, אם הועברו אליה, בכל מקרה שהבדיקה נעשתה לאחר חלוף התקופה הקבועה בתקנה 44 לתקנות המדידה [להלן גם- "מד מים שנבדק באיחור"].
- (4) להעביר לכל חבר בקבוצה שמד המים שלו נבדק באיחור ונמצא בלתי תקין, העתק מפסק הדין שיינתן בהליך זה.
- (5) להגיש לבית המשפט הנכבד תצהיר המאשר את קיומם והשלמתם של הצווים שיינתנו בהליך זה, אליו יצורף דו"ח מסכם של מבדקה בלתי תלויה אודות בדיקות הבקרה, ולפרסם בשני עיתונים את האמור בתצהיר זה בסמוך להגשתו.

סעד כספי המחייב את המשיבים

- (1) לזכות ולהשיב לחברי הקבוצה את כל הסכומים שנגבו עד למועד הגשת בקשה זו וכן בתקופה שמיום הגשת בקשה זו ועד למתן פסק דין חלוט, בשל קריאת יתר של מד-מים שנבדק באיחור, וזאת ביחס לתקופה שתחילתה במועד בו צריך היה למסור את מד המים לבדיקה ולכיול בהתאם לתקנות המדידה, או במועד תחילת פעילותם של המשיבים [כמשמעו בסעיף 2 לחוק התאגידים], המאוחר מביניהם [להלן- "המועד הקובע"], זולת במקרה שבו יוכיח המשיב כי התקלה או הטעות חלו מאוחר יותר.

(2) לזכות ולהשיב לחברי הקבוצה את החלק היחסי שנגבה בגין עלויות בדיקה של מדי מיס [במסגרת תעריפי המיס], כשיעורו בסעיף 1 לתוספת השניה של כללי תאגידי מיס וביוב (תעריפים לשירותי מיס וביוב והקמת מערכות מיס או ביוב), תשי"ע-2009, המשקף את עלויות הבדיקות שלא בוצעו במועדן, בתקופה שעד ליום מתן פסק דין חלוט בתובענה. חלק יחסי זה הינו בשיעור השווה לתקופה שתחילתה במועד הקובע וסיומה במועד לקיחת מד המיס לבדיקה, כשהוא מחולק בתקופה שבה יש לבדוק את מד המיס [היינו מידי 2, 3, או 5 שנים - בהתאם לגודל וסוג המונה כקבוע בתקנות המדידה].

(3) לכל סכומי ההשבה הנומינליים יש לצרף הפרשי הצמדה וריבית לפי חוק.

(4) המבקשים מסכימים כי מסכום הזיכוי וההשבה ינוכה כל חוב תלוי ועומד של איזה מחברי הקבוצה לאיזה מהמשיבים, מבלי שיהיה בכך ויתור או פגיעה בכל זכות או טענה ביחס לחוב כזה.

סעדים נלווים

1. להורות כי ההחלטה בבקשה זו ונוסחה יפורסמו בהתאם להוראות חוק התובענות הייצוגיות.
2. לקבוע את שכר טרחתם של ב"כ המבקשים הח"מ, וכן את גמולם של המבקשים בערכאה זו.
3. ליתן הוראות נוספות בדבר הדיון בתובענה כפי שימצא לנכון בית המשפט הנכבד.
4. לחייב את המשיבה בהוצאות הדיון בבקשה זו, לרבות שכ"ט עו"ד ומע"מ בגינו כדין.

ג. הצדדים

1. המבקש 1, רוני זילברשטיין, הינו תושב רעננה המחזיק בדירת מגורים בבית משותף ברחוב שי עגנון 22/7 מזה כ- 11 שנים ומשלם בגין המיס המסופקים לדירה למשיב 1 [וקודם לכן לעיריית רעננה]. תצהיר המבקש 1 מצ"ב לתובענה כנספת 1.
2. המבקשת 2, אנה אסתר בן דוד, הינה תושבת חיפה המחזיקה בדירת מגורים בבית משותף ברחוב היס 104 מזה כ- 12 שנים ומשלמת בגין המיס המסופקים לדירה למשיב 2 [וקודם לכן לעיריית חיפה]. תצהיר המבקשת 2 מצ"ב לתובענה כנספת 2.
3. המבקש 3, אהרון כץ, הינו תושב כרמיאל המחזיק בדירת מגורים ברחוב צה"ל 47 מזה כ- 20 שנים ומשלם בגין המיס המסופקים לדירה זו למשיב 3 [וקודם לכן לעיריית כרמיאל]. תצהיר המבקש 3 מצ"ב לתובענה כנספת 3.
4. המשיב 1, מי רעננה בע"מ, הינו תאגיד המיס והביוב שהוקם על-ידי עיריית רעננה בהתאם לחוק התאגידיים, והוא פועל מיום 1.9.09 או בסמוך לכך. העתק רישיון ההפעלה של המשיב 1 מצ"ב לתובענה כנספת 4.
5. המשיב 2, מי כרמל בע"מ, הינו תאגיד המיס והביוב שהוקם על-ידי עיריית חיפה בהתאם לחוק התאגידיים והוא פועל מיום 1.1.10 או בסמוך לכך. העתק רישיון ההפעלה של המשיב 2 מצ"ב לתובענה כנספת 5.
6. המשיב 3, עין כרמים תאגיד מיס וביוב בע"מ, הינו תאגיד המיס והביוב שהוקם על-ידי עיריית כרמיאל בהתאם לחוק התאגידיים והוא פועל מיום 1.10.09 או בסמוך לכך. העתק הדף "אודות עין כרמים" מאתר האינטרנט של המשיב 3 מצ"ב לתובענה כנספת 6.

ד. הפרת הדין מצד המשיבים

(1) עקרון הרציפות בהעברת משק המים מהרשות מקומית למשיבים

7. המשיבים הוקמו מכוח הוראות חוק התאגידים שנועד להסדיר את העברת האחריות על משק המים והביוב מידי הרשויות המקומיות לידי תאגידי מים וביוב שיוקמו על ידן, במטרה לייעל ולשפר את ניהול משק המים ביישובי ישראל, להבטיח איכות ואמינות נאותים באספקת מים (וביוב); לייעד את ההכנסות משירותי המים והביוב להשקעות בתשתיות אלה והפעלתן; להביא לניהול עסקי, מקצועי ויעיל של מערכות המים והביוב; ולעודד חיטון במים ובמשאבים אחרים וכדומה [ראו סעיף 1 לחוק].
8. בהתאם לסעיף 139(א) לחוק התאגידים, החל מיום תחילת פעילותו של התאגיד למים וביוב [בלשון החוק: "חברה"], ניטלו מידי הרשות המקומית שהקימה אותו חובותיה וסמכויותיה לפי כל דין לספק מים ושירותי ביוב לתושביה ולגבות תשלומים בעדם, והן מסורות לתאגיד הבא בנעליה.
9. הואיל ואספקת המים וסילוק הביוב הינם שירותים חיוניים, שלא יעלה על הדעת כי יעצרו מפאת הצורך להעביר את האחריות מהרשות המקומית לתאגיד שהוקם על-ידה, נקבעו בחוק התאגידים שורה של הוראות במטרה להבטיח מעבר כולל ורציף.
10. כך למשל בהתאם לסעיף 152 לחוק התאגידים תעריפי שירותי המים והביוב שגבו הרשויות המקומיות ערב תחילת פעילותו של התאגיד נותרו בעינם, עד שנכנסו לתוקף התעריפים החדשים שקבעה רשות המים ביום 1.1.10, היינו מספר שנים לאחר שנכנס חוק התאגידים עצמו לתוקף.
11. ואכן, בהתאם לסעיף 9(א) לחוק התאגידים, הנכסים התפעוליים ששימשו את הרשויות המקומיות שהקימו את המשיבים במשק המים ערב התחלת פעילותם הועברו אליהם מיום תחילת פעילותם, לרבות **"מערכת המים והביוב"** [ס"ק 9(1)] ו- **"ציוד מכני ואלקטרוני המשמש את מערכות המים והביוב"** [ס"ק 9(4)]. בהתאם לסעיף 9(ג) לחוק, מיום תחילת פעילותם של המשיבים, הם הבאים לענין הזכויות והנכסים שהועברו אליהם במקום הרשות המקומית לכל דבר [ועל אף כל דין או חוזה]. בהתאם לסעיף 10 לחוק, גם הזכויות [וההתחייבויות] שהיו לרשות המקומית לפי הסכמים, התקשרויות ועסקאות בכל הנוגע להפעלת מערכת המים ומתן שירותי מים וביוב, ערב יום תחילת פעילותם של התאגידים, עברו במועד זה אליהם והפכו להיות שלהם.
12. בהתאם לסעיף 2 לחוק התאגידים, ודומה כי על כך אין חולק, **"מערכת המים"** שכאמור הועברה לידי המשיבים עם תחילת פעילותם, משתרעת עד אחרי מד המים המותקן אצל הצרכן וכוללת אותו: **"צנרת ומיתקנים אחרים להפקה, להולכה ולאספקה של מים, לרבות מיתקני אחסון, אגירה, מדידה וויסות לחץ, ומיתקנים לטיוב המים ולטיפול בהם, למעט מיתקנים כאמור הנמצאים בחצרי הצרכן אחרי מד המים, ובהעדר מד מים – אחרי המקום שבו מועברים המים לרשות הצרכן"**.
13. בהתאם לסעיף 23 לחוק התאגידים מוטלת על המשיבים החובה לתכנן, להקים ולפתח את מערכת המים בתחומם, ולתפעל אותה, לנהל אותה ולהחזיק אותה במצב תקין ובהתאם לכל דין, ובכלל זאת גם לדאוג לתפעול ואחזקה תקינים של מערכת המים [ס"ק 23(א)(4)].
14. יצוין כי בהתאם לסעיף 27(א) לחוק התאגידים על המשיבים לפעול בכפוף לכל דין [ככל שאינו סותר הוראה מפורשת של חוק התאגידים]. רישיון ההפעלה שניתן להם אף אינו גורע מכל חובה לקבל רישיון, היתר, הרשאה או אישור הנדרש לפי כל דין אחר לצורך פעילותם [סעיף 27(ב)]. לענייננו, כפי שיורחב להלן, קבלת אישור על בדיקה וכיול של מדי המים בהתאם לחוק מדידת מים ותקנות המדידה.

15. בהתאם לסעיף 31 לחוק התאגידיים [יחובת מתן שירותי מים], הוטל על המשיבים למכור ולספק מים "ברציפות וביעילות, בכמות ובאיכות הנדרשים לפי כל דין ותנאי הרישיון, לכל צרכן בתחומה בלא הפליה, בהתאם לאמות המידה שנקבעו לפי סעיף 99, ולתעריפים שנקבעו לפי סעיף 102". לסעיף זה נלווה סעיף 32 לחוק התאגידיים [יסמכויות במתן שירותי מים] שהסמיך את המשיבים, לשם מילוי חובותיהם לפי סעיף 31 לחוק, בין היתר "להתקין ולתחזק מדי מים ולבצע מדידה של המים הנצרכים". המבקשים יטענו כי למעשה ההרשאה להתקין ולתחזק מדי מים ולבצע מדידה של כמות המים הינה "סמכות-חובה", החלה על מי שגובה כספים על בסיס מדידה ותהיה זו חוסר סבירות קיצונית שלא להפעילה, מה גם שחובת הבדיקה והכיול מעוגנת ממילא בתקנות המדידה.

16. להשלמת התמונה יצוין כי ביום 1.1.10 נכסנו לתוקף שורה של כללים שהתקינה רשות המים מכוח סעיפים 101-103 לחוק התאגידיים, שיצרו רפורמה מקיפה בחישוב עלויות שירותי מים (וביוב) ואשר קבעו את תעריפי המים שגובים המשיבים החל מיום זה ואילך. התעריפים החדשים אינם דומים למה שהיה קודם לכן, ומקורם בתשתית תחשיבית חדשה פרי תהליך ממושך שנערך ברשות המים: כללי תאגידי מים וביוב (חישוב עלות שירותי מים וביוב והקמת מערכת מים או ביוב), התש"ע-2010; כללי תאגידי מים וביוב (תעריפים לשירותי מים וביוב והקמת מערכות מים וביוב), תש"ע-2009 [להלן בהתאמה- "כללי העלויות" ו-"כללי התעריפים"]; ק"ת 6847 מיום 31.12.09 ע' 418]. הכללים החדשים של רשות המים מבוססים על עקרון כיסוי העלויות, לרבות עלויות בדיקה וכיול כנדרש בתקנות, בצירוף רווח למשיבים.

17. יוטעם אפוא, כי מיום תחילת פעילותם המשיבים הם האחראים למערכת המים הכוללת גם את מדי המים המותקנים אצל הצרכנים, הם באו בנעלי הרשות המקומית לכל דבר ועניין, הם הגובים את התשלומים בעד צריכת המים, והם גם החייבים לדאוג למדידה וכיול של מדי-המים, בהתאם להוראות הדין הנוגעות בעניין.

(2) החובה להשית את החיוב במים על בסיס מדידה מהימנה

18. כאמור בפרק המבוא לעיל, חוק מדידת מים נחקק על רקע המחסור המתמשך במים, במטרה לעודד חסכון במים ולמנוע בזבז מים, באמצעות קביעת התשלום בעד צריכת מים על מדידת הכמות הנצרכת. על כן בסעיף 2 לחוק מדידת מים נקבע באופן חד-משמעי כי "לא יספק אדם מים, אלא במדידה".

19. דברי החסבר להצעת חוק המדידה מראים עד כמה מדידת כמות המים הנצרכת הינה מהותית למשק המים הישראלי, גם לשם החסכון במים ומניעת בזבז, וגם כעקרון היסוד בגביית התמורה מהצרכנים:

"מטרתו של החוק המוצע הוא חסכון במים ומניעת בזבזם. הדרך שהחוק הולך בה הוא תשלום לפי הכמות הנצרכת. הנסיון בארץ ובעולם הוכיח, כי שיטה זו מחנכת את הצרכן למנוע בזבז מים ללא צורך, מה שאין כן בשיטות ההספקה המקובלות בארץ, שלפיהן נקבע התשלום לפי קני מידה אחרים ולא לפי הכמות.

הוראה יסודית בחוק המוצע, היא, איפוא, החובה לספק מים במדידה וגביית תמורתם לפיה".

20. על החשיבות שייחס המחוקק למד-המים ולשמירת תקינותו ניתן לעמוד גם מכך שבסעיפים 11 ו-12 לחוק המדידה, נקבע כי פגיעה בזדון במד-מים, עשיית מעשה העלול לגרום לזיוף המדידה, וכן הפרעה למי שהוסמך לפעול לביצוע החוק, מהווים עבירה פלילית.

21. מדידת כמות המים הנצרכת הינה גם יסוד מהותי בקביעת מדיניות ותעריפים על-ידי רשות המים, בהתאם לסעיף 101(א) לחוק התאגידיים, המזכיר בין היתר את העומס על מערכת המים [וכפועל יוצא גם את העומס על מערכת הביוב], אשר אותה לא ניתן לדעת אלא מתוך מדידת המים שזרמו מתוכה.

22. כך, למשל, ללא מדידה מהימנה של צריכת המים להשקיית גינות ציבוריות עלולים להיגרם שיבושים באודמנים ובתחשיבים של רשות המים בקשר כמות המים לשימוש זה ומחרם ההולם, ובעקיפין גם בתחשיבים ובתעריפים שנקבעים על-ידי לשימושים נוספים במים בישראל.
23. כך, למשל, ללא מדידה מהימנה של צריכת המים בשימושים השונים [מגורים, תעשייה, וכדומה], עלולים להיגרם עיוותים באודמנים ובתחשיבים של רשות המים שעל יסודם היא קובעת את התעריפים המבוססים כאמור על עלויות אספקת המים, בשימת לב כמובן גם לכמות המים שאותה יש לספק.
- דוגמה לשיבוש כזה הינה קביעת כמות המים הנחשבת כנוזלת בצנרת המים של התאגידים ["פחת"], אשר מחושבת כהפרש שבין כמות המים הנרכשת או המופקת על-ידי תאגיד המים, לבין הכמות שהוא מוכר לצרכניו. אם מד המים מראה צריכת מים העולה על זו שנצרכה בפועל, מקטין הדבר באופן מלאכותי ושגוי את כמות המים הנחשבת כהלכה לאיבוד בצנרת. טעות שכזו עלולה להביא לדחיית השקעות בהחלפת צנרת או חידוש תשתיות – החלטה שהיא הרסנית לתאגידים עצמם ולא פחות מכך גם למשק המים בישראל.
24. יצוין כי החשש מפני שיבושים כאלה, שיגרמו לתעריפים מעוותים לשימוש במים, החמיר בעקבות כניסתם לתוקף של כללי העלויות וכללי התעריפים הנגזרים מהם ביום 1.1.10, הואיל ומקץ תקופת המעבר שנקבעה בהם [שהוארכה בסעיף 12(א) לכללי התעריפים, עד ליום 31.12.11], יפסיקו המשיבים ושאר התאגידים למים ולביוב לגבות היטלים בגין הנחת תשתיות מים חדשות, באופן שגם הוצאותיהם בגין חידוש או שדרוג התשתיות יכוסו מתוך התשלומים השוטפים בגין הצריכה. היקפי הצריכה הנמדדים עומדים ביסוד אומדני הצריכה גם לעתיד, ואלה חשובים מטבע הדברים גם לצורך ההערכות בדבר העיתוי או ההיקף של הצורך הצפוי בעתיד להחליף או לשדרג תשתיות קיימות.
25. לענין השפעת מדי מים לא-בדוקים ומכילים בהקשר זה, המבקשים יבהירו מראש שהם אינם מבקשים לייחס השפעה דראמטית לסטיה יחידה או אף למספר סטיות קטן. אך ברי שככל שמספר גדול יותר של מדי-מים ברחבי הארץ, ובפרט בתחום של המשיבים, אינם בדוקים ומכילים, כך בהכרח הסטיות הולכות ומצטברות, כטיפה אחר טיפה. גם מיכל גדול ניתן להציף או לרוקן "בטפטוף", וכך גם בסיס הנתונים של רשות המים עלול להשתבש מאוד כתולדה מהצטברות של מדידות לקויות רבות.
26. בנוסף להשלכות הרוחב האמורות לעיל, מדידת כמות המים הנצרכת היא אבן היסוד של חיוב הצרכנים בגין המים שצרכו, ושיטת החיוב כולה מבוססת עליה, כמו גם התמריץ לעודד חיסכון במים ולמנוע בזבזים.
27. כללי התעריפים שקבעה רשות המים מנהיגים תעריפים מדורגים במטרה לתמרץ את הצרכנים להישאר במדרגות צריכה [וחיוב] נמוכות יותר. בהיעדר מדידה נאותה משתבש הניסיון של הצרכן לאמץ הרגלי צריכה נכונים, ותכלית חוק המדידה המבטאת אינטרס לאומי חיוני לחסוך במים, אינה מוגשמת.
28. בנוסף המשיבים הינם "עוסק" כמשמעו בסעיף 1 לחוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981 [להלן- "חוק הגנת הצרכן"], בהיותם "מי שנותן שירות דרך עיסוק", ומחובתם בהתאם לסעיף 2 לחוק זה להימנע מכל מעשה או מחדל העלול להטעות את הצרכן בכל ענין מהותי בעסקה, ובכלל זאת [כרשימה לא-סגורה], רואים את **הכמות** של המים בגינם חויבו הצרכנים כענין מהותי בעסקה [ס"ק (1) לחוק].
- הפרת חובה זו, ובנוסף או לחלופין, הפרת החובות לפי חוק מדידת מים ותקנות המדידה בדבר **מועד מתן השירות** של בדיקה וכיול מדי המים [ס"ק (2) לחוק]; או בדבר **ההתאמה לתקן** [ס"ק (5) לחוק הגנת הצרכן]; או בדבר **תוצאות הבדיקה** לגבי טיב הנכס או השירות, מהותם ותוצאות השימוש בהם [ס"ק (14) לחוק הגנת הצרכן], מהוות כולן "**הטעיה**" כמשמעה בסעיף 2 רישא לחוק הגנת הצרכן.

יצוין כי בהתאם לסעיף 41 לחוק הגנת הצרכן, הוראותיו באות להוסיף על כל דין ולא לגרוע ממנו. כמו כן יצוין כי הרשימה שבסעיף 2 לחוק הגנת הצרכן אינה רשימה סגורה, אלא של "חזקות הטעיה".

29. המשיבים הם היחידים [בדרך כלל] המספקים מים לחברי הקבוצה ולמעשה "ידם על הברז" של מצרך חיוני זה עבור הצרכנים חברי הקבוצה, שהינם לקוחות "שבויים" וללא ברירה אמיתית מלבד לשלם בעד המים בהתאם לחיובים שהמשיבים שולחים אליהם, ולסמוך שאכן חיובי המשיבים מעוגנים במדידות שנעשו כדין. במצב דברים זה כפופים המשיבים לחובות מחמירות של הגינות ותום לב כלפי הצרכנים חברי הקבוצה, ועליהם להקפיד שאכן החיובים בעד המים יהיו מבוססים על נתוני מדידה מהימנים, ועל קיום כל הוראות הדין בענין.

30. ללא מדידה נכונה של כמויות המים שצרכו הצרכנים, נגרמים להם נזקים ישירים ועקיפים מצטברים, והם למעשה משלמים ביתר חיובים שלא כדין בגין המים המסופקים להם.

31. כך במקרים המובנים מאליהם, שבהם הצרכנים חברי הקבוצה חויבו ביתר בגין כמות מים העולה על מה שצרכו בפועל, עקב סטיה כלפי מעלה בקריאת מדי מים שלא נבדקו וכוילו כנדרש.

32. כך גם במקרים שבהם הצרכנים מחויבים גם בעד חלקם בצריכה המשותפת הנקבע לפי הפרש קריאת מדי המים הפרטי ובין קריאת מדי המים הראשי של הבית המשותף. אם איזה ממדי המים היה בלתי תקין [בין אם מדי המים הראשי ובין אם אחד ממדי המים של הדיירים], הרי שגם החיוב בגין החלק מהצריכה המשותפת אינו נכון ואינו משקף את הצריכה האמיתית, ויוצר גביה ביתר.

מדי המים הראשיים בבתים משותפים הינם מטבע הדברים גדולים יותר ממדי המים של הדירות, ובמיוחד כך הדבר בבתים רבי-קומות או מרובי-דירות, שהלכו והתרבו בעשור האחרון. תקנות המדידה מחייבות לבדוק ולכילל מדי מים גדולים בתוך פרק זמן קצר בהרבה [שנתים עד שלוש, לעומת חמש שנים במדי מים דירתיים] וכמות המים הזורמת בהם גדולה יותר, וכפועל יוצא גם נפקות הסטיה גדלה.

33. מדי מים גדולים יימצאו גם בנכסים המשמשים למטרות מגוונות שאינן למגורים, העושים שימוש בכמויות גדולות בהרבה של מים לעומת בתי-אב למגורים [כגון תעשייה, מלונאות, בתי חולים, וכדומה].

34. כך גם מפני שהתשלומים בעד צריכת המים מגלמים את מרכיב עלות הבדיקה והכיול של מדי המים בתוך התקופה הנדרשת, ואת תיקונם או החלפתם, אם נדרש הדבר. על כן מקום שהמשיבים מחד גיסא גבו אותם במלואם ומאידך גיסא לא ביצעו את חובתם גם קיימת גבית יתר בגין השירות שלא ניתן [השווה ת.מ. 105/06 (ת"א) (בש"א 30858/06) פלדמן ואח' נגד איגוד ערים דן לביוב ואח' (מפי כב' השופט בנימיני מיום 30.8.09, 15.4.10), נב].

35. מלבד כל זאת, מדידות לא מהימנות גם מונעות מהצרכנים לאמץ הרגלי צריכה חסכוניים, כפי שמלכתחילה ביקש המחוקק לעודד אותם, באופן שיש בו גם השלכות רוחב כלליות על הרגלי החיים של הצרכן ועל היקף ההכנסה הפנויה שבידו וכוחו לנתב אותה בצורה מושכלת.

36. ואכן, גם בהתאם לכללי התעריפים שקבעה רשות המים מכוח חוק התאגידים, הצרכנים מחויבים בהתאם לכמות המים שצרכו, כפי שמראה אותה מדי-המים כמשמעו בתקנות המדידה [ראו באופן כללי בסעיפים 1, 3 רישא לכללי התעריפים; והתעריפים לכל מ"ק מים בסעיפים 3, 4, 5 לכללי התעריפים]. בד בבד לכך, בהתאם לסעיף 9 לכללי התעריפים שקבעה רשות המים, חייבים המשיבים לגבות את התעריפים הנקובים בהם "רק על פי קריא מד-מים שנעשה לפי תקנות מד-מים".

37. יש לזכור שגם החיובים בעד שירותי ביוב שמספקים המשיבים, מבוססים גם כן על כמות המים שצורך הנכס המחויב, כך שעיוותים במדידת צריכת המים מעוותים גם את התשלומים בעד שירותי ביוב.

(3) החובה לבדוק ולכיל את מדי המים

38. המטרות והתכליות החשובות שחובת המדידה של כמות המים הנצרכת באה להגשים "מנקזות" אותנו אל תקנות המדידה שנקבעו מכוח סעיף 13 לחוק מדידת מים.
39. תקנה 1 קובעת מהו "מד מים - מכשיר או מתקן מטיפוס רב סילוני או מהירותי-וולטמן, שאישר נציב המים או מי שהנציב מינהו לכך, המשמש למדידה ולסיכום של כמות מים הזורמים בצינורות".
40. התקנות קובעות את החובה להתקין מד מים תקין ולשמור על תקינותו; את התנאים לקבלת הרישיונות ואת אופן ההפעלה עבור "בית מלאכה" ו-"מבדקה", שרק בהן מותר לתקן או לבדוק ולכיל מדי מים [תקנה 2]; הוראות בדבר אופן הבדיקה ושמירת נתונים ודיווחים לגביה; וכן הלאה. תקנות מפורטות אלה משקפות את החשיבות שמייחס גם מחוקק המשנה לתקינות מדי המים ולטיפול זהיר וקפדני בהם, לשם הגשמת תכליות חוק מדידת מים.
41. תקנה 38 לתקנות המדידה מורה שכל מד-מים המותקן בנכס יהיה תקין ויפעל באופן תקין בהתאם לתקנות: "כל מד מים שמותקן, הן בפעם הראשונה והן במקום מד מים שהוסר ממקומו, חייב להיות תקין ולפעול באופן תקין, בהתאם להוראות תקנות אלה". תקנות 49-50 קובעות את אופן ההתקנה של מדי המים [בהתאמה, מסוג רב-סילוני ומסוג מהירותי-וולטמן].
42. תקנה 41 מחייבת את מפיק המים או ספק המים בהתאם לענין "להחזיק את הסביבה בה הותקן מד המים במצב נקי ומסודר, באופן שניתן יהיה לגשת למד המים בכל עת לשם ביצוע הוראות תקנות אלה". ללמדנו, כי המשיבים למשל לא יוכלו להתנער מחובותיהם בהתאם לתקנות המדידה, בתואנה למשל כי איזה מהצרכנים הקשה עליהם את הגישה למד המים.
43. תקנה 42 מוסיפה וקובעת כי "מי שמתקין מד מים במקור מים, כאמור בתקנות אלה, ישים חותם על מד המים המצמיד את מד המים למקום בו הוא מותקן, חותם כזה ייפתח רק בידי מי ששם אותו ולביצוע הוראות תקנות אלה בלבד".
44. תקנה 34 "החזקת מד מים" מחייבת את המשיבים להחזיק את מדי המים במצב תקין, לדאוג לבדיקתם וכיולם במבדקה ולהחליפם בעת הצורך:
- "מפיק או ספק חייב להחזיק את מדי המים ברשותו במצב תקין, להחליפם בעת הצורך ולדאוג לבדיקתם, לתקינותם ולכיולם על-ידי בית מלאכה או מבדקה למד מים - הכל בהתאם לענין ובהתאם להוראות תקנות אלה".**
45. בהתאם לתקנה 14 לתקנות המדידה, כל מד מים שעבר בדיקה או תיקון צריך להיחתם בחותם, באופן שימנע הסרת הסגר ופקק בורג הוויסות, שלא תוך פתיחת החותם. לפי תקנה 11 כל מד מים רב-סילוני שנמסר לבדיקה וכיול צריך לשאת "הטבעה" שתכלול את מספר הרישיון של המבדקה ואת החודש והשנה שבה נבדק.
46. בפועל נהוג להשתמש במדבקות, למשל במכסה הפנימי של מד המים, המציינות את מועד הבדיקה והכיול, או התיקון. יצוין כי אין לכך חשיבות יתרה מפני שממילא בהתאם לתקנה 37 לתקנות המדידה, אין להסיר מד מים לצורך בדיקה וכיול, או תיקון או החלפה [מקום שלמשל ברור על פניו כי הוא שבור או מקולקל], אלא אם הותקן בו-בזמן מד מים תחתיו. לאור כך ברור שלא נהוג להשיב את מד המים שנלקח למקומו המקורי ולאחר בדיקה וכיול או תיקון. אם מד המים כשיר לשימוש לאחר בדיקה, הוא מותקן בנכס אחר שממנו מוסר מד המים לבדיקה וכיול, וכן הלאה.

47. תקנה 44 "מועדים לבדיקה וכיול של מד-מים ברשת מים" מטילה על ספקי המים - המשיבים - חובה למסור את מדי המים ברשת המים שברשותם לבדיקה ולכיול במבדקה [היא מבדקה שאושרה בידי נציב המים או מי שמינה לענין], בתוך פרק זמן שנתיים עד חמש שנים, לפחות, לפי גודלו של מד המים:

"(א) ספק מים חייב למסור מד מים המותקן ברשת המים שברשותו לבדיקה ולכיול במבדקה, כדלקמן:

(1) מד מים רב-סילוני בגודל 10 מ"ק ומעלה ומד מים מהירות-וולטמן יימסר לבדיקה ולכיול לפחות אחת לשנתיים;

(2) מד מים רב-סילוני בגודל 1.5 מ"ק עד 5 מ"ק יימסר לבדיקה ולכיול לפחות אחת לשלוש שנים;

(3) מד מים רב-סילוני עם הגעה מגנטית, בגודל 1.5 מ"ק עד 2.5 מ"ק יימסר לבדיקה ולכיול לפחות אחת לחמש שנים.

(ב) הוראות תקנת משנה (א) יחולו על תאגיד צרכן לגבי מדי המים של המשתמשים במים הנמנים עליו, אולם רשאי נציב המים, במקרים מיוחדים ומנימוקים שיפורטו, לפטור תאגיד צרכן מן החובה האמורה לעיל או להאריך את התקופה כאמור.

(4) המשיבים הפרו את החובה לבדוק את מדי המים

48. המשיבים כולם הפרו את חובתם לדאוג לבדיקה וכיול של מדי המים של חברי הקבוצה [כל משיב ביחס לצרכניו], כפי שעולה מתצהירי המבקשים וצרופותיהם, כמפורט להלן:

המשיב 1 - מי רעננה בע"מ

49. מתצהיר המבקש 1 עולה כי מד המים של הדירה לא נבדק וכיול מאז שנת 2001, למרות שצריך היה לעשות זאת מאז כבר פעמיים [ס' 2-3 לתצהיר].

50. יתרה מכך, גם מדי המים הראשיים של הבנין, שגודלם על פניהם 2 צול ו- 30 מ"ק, לא נבדקו וכיולו בהתאמה מאז שנת 2002 ומאז שנת 2004, למרות שבהתאם לגודלם [מעל 10 מ"ק] צריך לעשות זאת מאז הבדיקה האחרונה שלוש פעמים (!) לפחות [שם].

51. בנוסף מבדיקת המבקש 1 ובי"כ הח"מ, עו"ד עדי מוסקוביץ, עולה כי המשיב 1 לא קיים את חובתו לבדוק ולכייל מדי מים גם בגינות ציבוריות ובתים משותפים נוספים ברחבי העיר.

52. לפי שכך יטען המבקש, כי המשיב 1 מפר את חובתו לדאוג לבדיקה וכיול של מדי מים בהתאם לתקנה 44 לתקנות המדידה.

המשיב 2 - מי כרמל בע"מ

53. מתצהיר המבקשת 2 עולה כי מד המים של הדירה וגם של הבית המשותף לא נבדקו וכיולו כנדרש, שכן הם אינם נושאים הטבעה או מדבקה המציינת מועד בדיקה וכיול או תיקון [ס' 3 לתצהיר].

54. היות ומדי מים של דירות סמוכות נושאים מדבקות מהשנים 2002-2004 [ס' 4 לתצהיר], חזקה שגם מדי המים הנ"ל נבדקו לכל המאוחר בשנת 2004, למרות שמאז צריך היה לבדוק אותם לפחות פעם אחת [כאשר בהנחה כי מד המים של הבית המשותף הינו גדול מ- 5 מ"ק אז לפחות פעמיים מאז].

55. לפי שכך תטען המבקשת כי המשיב 2 מפר את חובתו לדאוג לבדיקה וכיול של מדי מים בהתאם לתקנה 44 לתקנות המדידה.

המשיב 3 - עין כרמים תאגיד מים וביוב בע"מ

56. מתצהיר המבקש 3 עולה כי מד המים של הדירה לא נבדק וכייל כנדרש, שכן הוא אינו נושא הטבעה או מדבקה המציינת מועד בדיקה וכיול או תיקון [ס' 3 לתצהיר].
57. יתרה מכך, מהחשבונות לדוגמה שצורפו לתצהיר עולה כי מספר מד-המים השתנה בפעם האחרונה בשלהי שנת 2000, היות ומספר מד המים ששימש לקריאת הצריכה לתקופה 6-7/2000 הינו אותו מספר מד המים ששימש לקריאת הצריכה לתקופה 1-2/2011.
58. כפי שהוסבר לעיל בהתאם לתקנות המדידה אין משאירים נכס ללא מד מים אלא מתקינים אחר במקומו, כאשר לכל מד מים מספר סידורי משלו, ומכאן ברור כי מאז שנת 2000 לא נלקח לבדיקה וכיול או הוחלף מד המים של המבקש 3, למרות שבתקופה זו היה צריך לעשות זאת לפחות פעמיים.
59. לפי שכן יטען המבקש כי המשיב 3 מפר את חובתו לדאוג לבדיקה וכיול של מדי מים בהתאם לתקנה 44 לתקנות המדידה.

(5) הצורך והחשיבות במתן הסעדים המבוקשים לחברי הקבוצה

60. לאחר שעמדנו על חשיבות המדידה המדויקת של צריכת המים ועל ההשלכות החמורות של הפרתה, ביחס למשק המים בכללותו וביחס לצרכנים חברי הקבוצה, וכן ראינו כי המשיבים הפרו את חובת הבדיקה והכיול של מדי המים שבאתריותם, בהתאם לתקנה 44 ו/או אחרות לתקנות המדידה, נפנה להסביר לבית המשפט הנכבד את חשיבותם של הסעדים המבוקשים בפרק (ב) לתובענה זו לעיל.

(1) צו המורה למשיבים למסור לבדיקה וכיול במבדקה, בהתאם לתקנות המדידה, בתוך 6 חודשים מיום הגשת התובענה, של כל מדי המים שלא נבדקו במועד הגשת התובענה:

61. בהתאם לנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ברעננה ישנם כ- 23,100 בתי-אב, בחיפה ישנם כ- 99,800 בתי אב, ובהתאם לאתר של עיריית כרמיאל, ישנם בה כ- 15,000 בתי-אב. חלק ניכר מבתי-האב הינם בתים משותפים אשר כאמור ניזוקו יותר כתוצאה מהפרת הדין מצד המשיבים.
62. בנוסף, לכל המשיבים [ואולי במיוחד בחיפה] ישנם גם צרכנים רבים נוספים שאינם "בתי-אב", קרי נכסים שאינם משמשים למגורים, וגם הם ניזוקו יותר מהפרת חובת הבדיקה והכיול כמוסבר לעיל.
63. המבקשים אינם יכולים לאמוד את המספר המדויק של מדי המים שלא נבדקו וכיילו כנדרש, וחזקה על המשיבים כי בידם הנתונים המלאים בענין, הן לפי החובה הכללית של כל רשות גובה לשמור את הנתונים הקשורים בתקינות קובעי-החיובים שהיא גובה, והן לאור הוראות תקנות המדידה בדבר מסירת קבלה ודיווח על כל מד מים שהתקבל במבדקה ואף על שמירת הממצאים למשך מספר שנים.
64. המבקשים מוכנים היו להניח כי למרות עקרון הרציפות הטבוע בחוק התאגידיים, נדרש למשיבים עם הקמתם פרק זמן של התארגנות וכניסה לפסי עבודה שוטפים, שאולי היה בו כדי לתרץ עיכובים בביצוע חובת הבדיקה והכיול. יחד עם זאת המשיבים פועלים יותר משנה וחצי, ועדיין ישנם מדי מים שטרם נבדקו וכיילו כנדרש, למרות שמדידה מדויקת של מדי מים בדוקים ומכילים היא כאמור אבן היסוד של משק המים ושל חיובי הצרכנים בפרט, והפרתה גוררת פגיעה כספית ישירה ועקיפה בצרכנים.
65. המבקשים יטענו כי המשיבים היו צריכים לשים את חובת הבדיקה והכיול במועדים הקבועים בתקנות המדידה בראש מעייניהם ולבצע בקפדנות, ולמצער לעשות כן ביחס למד מים ראשי לבתים משותפים ובנכסים שאינם משמשים למגורים, הואיל ולגביהם השלכות הסטיה חמורות יותר, וגם תדירות הבדיקה הנדרשת בהתאם לתקנות המדידה היא קצרה יותר.

66. לפי שכך מתבקש בית המשפט הנכבד לצוות על המשיבים למסור בתוך 6 חודשים ממועד הגשת תובענה זו את כל מדי המים שלא נבדקו למבדקה בהתאם להוראות התקנות.

(2) צו המורה למשיבים למסור לבדיקה שניה לבקרה, כעשירית ממדי המים שלא נבדקו במבדקה בלתי תלויה - קרי מכון התקנים או חברת מקורות:

67. המבקשים יטענו כי הואיל והמשיבים הם לקוחות קבועים וחוזרים של המבדקות הפועלות למטרת רווח – ולחלופין לאור המספר הגדול של מדי המים הצפויים להימסר לבדיקה וכיול בתוך פרק זמן קצר יחסית כפי שמבוקש לעיל – קיים חשש ליחסי קרבה או למוטיביציה פגומה מצד המבדקה שאליה המשיבים נוהגים לפנות או יפנו בעקבות פסק הדין בתובענה, ולו למראית עין.

יוזכר שכל מונה שביצע קריאת יתר, יקיים לפי בקשה זו חזקת השבה מהיום שבו אמור היה להיבדק. במצב דברים זה בקרה אובייקטיבית ומדגמית של מבדקה בלתי תלויה היא כורח הנסיבות.

68. לאור חשיבותה של הבדיקה כמסובר לעיל ובכדי למנוע כל חשש מסוג זה, כמו גם בכדי להבטיח שקיפות ומהימנות כללית של תהליך הבדיקה והכיול שיתכן ויהיה בהיקפים ותדירות שלא נהגו בעבר – מתבקש בית המשפט הנכבד לצוות על המשיבים למסור כעשירית ממדי המים שלא נבדקו, לאחר בדיקתם כאמור, לבדיקה שניה לבקרה במבדקה בלתי תלויה של גוף ציבורי, היינו במכון התקנים או בחברת מקורות, שיבחרו באופן אקראי ולפי שיקול דעתם את מדי המים שיימסרו לבדיקה כזו.

(3) צו המורה למשיבים למסור לכל חבר בקבוצה העתק תוצאות הבדיקה והכיול של מדי המים שלא נבדקו לאחר בדיקתם במבדקה וגם בדיקתם הנוספת לבקרה [אם היתה], בכל מקרה שהבדיקה נעשתה באיחור, היינו מאוחר למועדים הקבועים בתקנה 44 לתקנות המדידה, וכמו כן צו להעביר העתק מפסק דין זה לכל מי שמד המים שלו נמצא בלתי תקין:

69. המבקשים יטענו כי חברי הקבוצה שחויבו בהתאם למדי מים שנמצאו בלתי-תקינים זכאים לדעת זאת, וכמו כן לדעת על טיבה והיקפה של הסטייה שהתגלתה במד המים לפיו חויבו לשלם בגין צריכת מים לא נכונה במשך תקופה ארוכה.

70. המבקשים יטענו כי זכות זו נגזרת מחובת תום הלב וההגינות המוגברות המוטלות על המשיבים בתורת מי שגבה כספים מכוח הדין, על יסוד קריאת אותם מדי מים שנבדקו באיחור, כמו גם מהזכות הכללית של הצרכן לקבל מידע אודות בסיס החיוב והטעויות שנמצאו בו, שניתן למצוא לה עיגון גם בהוראות חוק חופש המידע ועקרונות של שקיפות.

71. המבקשים עותרים ליצירת חזקה משפטית לפיה מד מים שנמצא פגום, הוא במצב בלתי תקין מאז שהיה אמור להיבדק לפי דרישת תקנות המדידה. חזקה זו ניתנת לסתירה על-ידי המשיבים, אולם ביחד עם דו"ח הבדיקה ראוי לצרף העתק מפסק הדין בהליך זה שיוצר את החזקה האמורה, כדי שבכל מקום שבו יבקשו המשיבים להתנער מחובת ההשבה יוכלו הצרכנים לעמוד על זכויותיהם.

יוער בהקשר זה כי בקשה לפיצול סעדים מובנית בסעדים המבוקשים בתובענה, וככל שבית המשפט הנכבד סבור שיש לציין זאת במפורש בהחלטתו, הרי הוא מתבקש במלוא הכבוד לעשות כן.

72. המבקשים יוסיפו כי מסירת המידע חשובה גם לשם מעקב הולם מצד הזכאים להשבה (כמפורט להלן) אחר קבלת הכספים המגיעים להם, ובלעדיה קיים חשש כי המשיבים ימשיכו להפר את הוראות הדין המוטלות עליהם, כפי שעשו עד היום, תוך זלזול בצרכנים ובנוזקים שנגרמו להם לאורך זמן.

(4) צו המורה למשיבים להגיש לבית המשפט הנכבד ולרשות המים תצהיר המאשר את קיומם והשלמתם של הצווים דלעיל - בצירוף דו"ח מסכם של המבדקה הבלתי תלויה אודות ממצאי בדיקות הבקרה - ופרסום עיקרי הדברים בשני עיתונים בסמוך לכך:

73. המבקשים יטענו כי לאור מספרם הרב של מדי המים שעליהם אחראים המשיבים ולאור החשיבות היתרה של הבדיקה והכיול כמפורט לעיל, ישנה חשיבות גם לפיקוח הולם מצד בית המשפט הנכבד בהליך הייצוגי אחר השלמת קיום הצווים המבוקשים לעיל, כמו גם מצידם של המבקשים וב"כ.
74. המבקשים יוסיפו כי מדובר בנושאים בעלי חשיבות ציבורית ממדרגה ראשונה, כך שלציבור כולו ישנה זכות לדעת אודות ממצאי הבדיקות, כאשר גם כאן "אור השמש" יהיה האמצעי הטוב ביותר להבטיח תקינות, אובייקטיביות, ומהימנות, הן של הבדיקה הנדרשת והן של אמון הציבור ביחס לפעילותם של המשיבים לעתיד לבוא [שכן חובת הבדיקה והכיול במועדים הקבועים בדין הינה מתמשכת].
75. יצוין כי הפרסום בעיתונות צריך להיעשות במקומונים בתחום הרשות המקומית בה פועלים המשיבים, ובית המשפט הנכבד מתבקש להורות כך.

(5) סעד כספי המחייב את המשיבים לזכות ולהשיב לחברי הקבוצה את הסכומים שגבנו [לרבות מיום הגשת התובענה ועד למתן פסק-דין חלוט] בשל קריאת יתר של מד מים שנבדק באיחור - בגין התקופה שתחילתה במועד שבו צריך היה לבצע את הבדיקה והכיול בהתאם לתקנות המדידה ועד התקנת מד מים תקין בפועל:

76. המבקשים יטענו כי הואיל וכמוסבר לעיל החיוב בגין צריכת המים צריך להתבסס על מדידה מדויקת באמצעות מדי מים תקינים, הרי מובן מאליו שכל הכספים שנגבו בגין קריאת יתר של מד מים בלתי תקין שנבדק באיחור הינם גביה-ביתר, שלא כדין, בחוסר סבירות ובחריגה מסמכות, אשר אותם יש להשיב לחברי הקבוצה בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק. הוא הדין לגבי חיוב בגין צריכה משותפת.
77. המבקשים מסכימים כי במידה והמשיבים יוכיחו כי התקלה או הטעות שגרמה את הסטיה ארעו במועד מאוחר יותר, תתקצר תקופת ההשבה בהתאם, **אולם במקרה כזה הנטל יהיה עליהם.**
- מסיבה זו, ורק מסיבה זו, מתבקש גם צו עשה המורה למשיבים למסור העתק מפסק הדין בהליך זה ביחד עם דו"ח הבדיקה המעיד על קריאת יתר כמשמעה בתקנות לחברי הקבוצה הרלבנטיים. יובהר כי סטייה מותרת על-פי התקנות אינה קריאת יתר.
78. המבקשים ידגישו כי במקרים שבהם הבדיקה תראה כי הסטיה היתה כלפי מטה, המשיבים יהיו מנועים וחסומים מפני גביית תוספת תשלום מהצרכן, הואיל והמחדל בקיום חובת הבדיקה והכיול היה כולו שלהם, ואין לייחס לאיזה מהצרכנים יסוד של אשם בענין. בהקשר זה הפסיקה הדנה בתיקוני טעויות בחיובי-עבר קובעת באופן חד-משמעי, כי באופן עקרוני על הרשות הגובה להשיב כספים שגבתה ביתר, אולם איננה יכולה לגבות כספים שלא גבתה בעבר בגלל טעות מצידה, כל שכן הפרת דין על-ידה, זולת אם בכוחה להוכיח מודעות ואשמה מצד הנישום אשר היא זו שהובילה לטעות.
- המבקשים יטענו כי לעניין זה אין הגיון וגם לא הצדקה, כמדויניות משפטית, לעשות "סימטריה" בין הצרכן לעוסק, כל שכן בין הצרכן ובין עוסק שהינו גם רשות הגובה כספים לפי דין.
79. המבקשים מסכימים כי מסכום הזיכוי וההשבה ינוכה כל חוב תלוי ועומד של איזה מחברי הקבוצה לאיזה מהמשיבים [מבלי שיהיה בכך ויתור או פגיעה בכל זכות או טענה ביחס לחוב כזה].

(6) סעד כספי המחייב את המשיבים לזכות ולהשיב לחברי הקבוצה את החלק היחסי שגבו בגין עלויות בדיקה של מדי מים [במסגרת תעריפי המים]:

80. המבקשים יטענו כי מחיר המים נקבע על-ידי רשות המים לפי עיקרון כיסוי העלות, בתוספת רווח. חזקה חלוטה שתעריף זה כולל גם את העלויות שנקבעו בדין לביצוע מטלות יסוד החלות על המשיבים, שנקבעו בחקיקה ראשית וחקיקת משנה מפורטת, כגון בדיקת מדי מים.
81. בכללי התעריפים שבהם קבעה רשות המים את תעריפי המים של המשיבים, מצויים גם עלויות בדיקת מונה מים לבקשת הצרכן ועקב מחלוקת עם התאגיד. התעריף הנקוב שם מהווה אינדיקציה למשקל שניתן במחיר המים לעלויות בדבר בדיקת מדי מים.
- יוצא כי ניתן בקלות לאמוד את הסכום שגבו המשיבים עבור שירות הבדיקה והכיוול שלא ניתנו. אם, למשל, מחיר הבדיקה הוא 100 ש"ח ויש לבצעה אחת לחמש שנים, הרי שבכל שנה שלא בוצעה הבדיקה נגבו מהצרכנים חמישית מעלות הבדיקה [20 ש"ח], מבלי שניתן השירות תמורת סכום זה ששולם.
82. המבקשים מסכימים גם כאן שמכל סכום שיושב לקבוצה ינוכה כל חוב תלוי ועומד של איזה מחברי הקבוצה לאיזה מהמשיבים [מבלי שיהיה בכך ויתור או פגיעה בכל זכות או טענה ביחס לחוב כזה].
83. המבקשים יבהירו שכל הסעדים המבוקשים בתובענה זו מתיישבים היטב עם חוק התובענות ותכליתו, כפי שהיא באה לידי ביטוי בסעיף 1 לחוק: בתובענה זו יש כדי לממש את זכות הגישה לערכאות, לתת סעד הולם לחברי הקבוצה, לאכוף את הדין ולהרתיע מפני הפרתו, ולאפשר ניהול יעיל הוגן וממצה.

ה. העילות המשפטיות המחייבות את מתן הסעדים לחברי הקבוצה

84. המשיבים עוולו כלפי חברי הקבוצה בעוולות שונות מכוח חוק הגנת הצרכן, כמתואר בסעיף 28 לעיל.
85. בנוסף, מעשיהם ומחדליהם של המשיבים מהווים עוולות כהגדרתן בפקודת הנוזיקין [נוסח חדש] [לעיל ולהלן- "פקודת הנוזיקין"] מסוג הפרת חובה חקוקה ו/או רשלנות, כמפורט להלן.
86. הפרת חובה חקוקה – המשיבים הפרו חובות חקוקות מפורשות בתקנות המדידה, ובראשן החובה לבדוק ולכיל את מדי המים בתוך התקופות שנקבעו כמתואר לעיל. הפרה זה הובילה לנזקים שהחובה נועדה למנוע, קרי עודף גביה מעל התעריף החוקי ו/או גביית תעריפים המגלמים בדיקה שלא בוצעה. כמו כן, התקנות נועדו להגן בראש ובראשונה על הצרכנים ולהביא לחיובי אמת בצריכת המים.
87. רשלנות – המבקשים יטענו כי לכל הפחות המשיבים התרשלו במילוי חובותיהם החוקיות עליהם עמדו המבקשים בהרחבה בתובענה זו לעיל.
88. המשיבים אף חייבים להשיב לחברי הקבוצה את כל הכספים שגבו ביתר, מכוח סעיף 1(א) לחוק עשיית עושר ולא במשפט התשל"ט -1979 [להלן- "חוק עשיית עושר"]. קל וחומר, בהיותם מונופול ציבורי האמור להקפיד על ניהול תקין ומקצועי ולא לגבות מציבור הצרכנים כספים שלא כדין.
89. המשיבים אינם ולא יוכלו להיות פטורים מהשבה לפי סעיף 2 לחוק עשיית עושר, נוכח חסרון הכיס שנגרם לחברי הקבוצה ונסיבות הגביה כמתואר לעיל.
- מאידך גיסא, להשבת הכספים יסוד מרתיע ומחנך, המגשים עקרון חשוב בדיני התובענות הייצוגיות. ההשבה גם מגבירה את אמון הציבור בשלטון החוק, תכלית חשובה כשלעצמה במסגרת הייצוגית [ראו ת.א. 1690/01 משה רונן נ' מועצת עיריית בת-ים נבו; פרידמן עמ' 877 ואילך], לצד מתן סעד הולם לחברי הקבוצה, אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו.

90. המשיבים גם הפרו את חובתם המוגברת לנהוג בהגינות, בזהירות ובתום לב כלפי ציבור צרכניהם השבויים, שמקורה בסעיף 61(ב) לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973, כמו גם בעקרונות הכלליים החלים עליהם בתורת מונופולין לאספקת שירות חיוני הגובה כספים מכוח הוראות חקוקות.

ו. התובענה מתאימה למסגרת הייצוגית

91. בית המשפט הנכבד מתבקש לאשר תובענה זו כתובענה ייצוגית בהתאם לסעיף 3 לחוק התובענות ופריט 1 לתוספת השניה הימנו.

(1) התובענה הינה לפי התוספת השניה לחוק התובענות

92. בסעיף 3(א) קובע חוק התובענות: "לא תוגש תובענה ייצוגית אלא בתביעה כמפורט בתוספת השניה".

93. בפריט 1 לתוספת השניה לחוק נקבע כי אחת התביעות שבגינה ניתן להגיש תובענה ייצוגית [ואולי היא גם נועדה להיות הראשונה מבין כולן] היא: "תביעה שבין עוסק ללקוח בין אם התקשרו בעסקה בין אם לא". תובענה זו באה במלוא המובנים בגדרה של חלופה זו ומתאימה להיות אפוא תובענה ייצוגית.

94. המשיבים הינם "עוסק" המספק שירותי מים וביוב ללקוחותיהם השבויים, הם חברי הקבוצה, הן לענין חוק התובענות, הן לענין חוק הגנת הצרכן, והן למשל לענין חוק מע"מ, תשל"ו-1975. מדובר אפוא בתביעה שבין עוסק ובין לקוחו, כאשר למעשה מתקיים ביניהם "חוזה" קונסטרוקטיבי שתנאיו קבועים בדין, הגם שבכל מקרה אין חובה שיתקיים חוזה שכזה כדי להקים עילת תביעה ייצוגית.

95. המבקשים יטענו כי המשיבים אמנם ממלאים תפקיד ציבורי על-פי דין, ועל כן בית המשפט לעניינים מינהליים הינו הפורום המתאים לביורר תובענה זו כנגדם. יחד עם זאת תביעה כנגד "רשות" [כהגדרתה בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, תש"ס-2000] אינה מוגבלת לסעד של השבה בלבד, אלא עשויה להתברר גם מכוח עילות וסעיפים נוספים בתוספת השניה לחוק התובענות.

96. לחלופין בלבד ולשם זהירות, המבקשים יטענו כי זוהי תביעה להשבה כנגד רשות [כמשמעה בפריט 11 לתוספת השניה] אך ורק ביתס לסעד ההשבה הנכלל בה, והמשמעות לכך תהיה אך ורק אם המשיבים יודיעו על חדילה מהגביה תוך 90 ימים. מכל מקום, הלכה למעשה סעד ההשבה המבוקש ביתס לעבר אינו מגיע ליותר מ- 24 החודשים שקדמו להגשת התובענה, לאור מועדי תחילת הפעילות של המשיבים.

97. המבקשים בעלי עילה ו/או ענין אישי בתובענה ואין חולק כי לכאורה נגרמו להם הנזקים המתוארים לעיל עקב הפרת הדין מצד המשיבים, בהתאם לסעיפים 4(א)1 ו- 4(ב)1 לחוק התובענות.

(2) סיכויי התובענה

98. המבקשים יטענו שהאמור לעיל מוכיח לכל הפחות במידה הנחוצה לקבלת בקשת האישור – היינו שקיים סיכוי סביר כי בסופו של הדיון בתובענה לגופה היא עשויה להתקבל – כי מעשי מחדלי המשיבים נעשו מתוך תוך הטעיה מהותית של ציבור הצרכנים, או לכל הפחות בזלזול או חוסר שימת לב כראוי וכנדרש להוראות החוק, ומכל מקום תוך הפרה בוטה של הוראות החוק.

(3) גודלן של הקבוצות מצדיק הליך של תובענה ייצוגית לשם הגשמת מטרות חוק התובענות

99. המבקשים מבקשים לייצג במסגרת התובענה את חברי הקבוצה שהם לכל הפחות כמה אלפים של צרכנים המחוברים למערכת המים של כל אחד של המשיבים, אם לא הרבה יותר מכך.

100. היקפה וגודלה של הקבוצה המיוצגת - אף אם נראה בתוכה תת-קבוצות שכל אחת מתייחסת למשיב הרלבנטי שלמערכת המים שלו מחוברים הצרכים - מצדיקים לאשר את התובענה כייצוגית ולמעשה גם לא קיימת שם דרך אחרת להושיב את כל הצדדים הנוגעים בדבר במסגרת משפטית הולמת ויעילה, שאולי גם תאפשר פתרון שלא יהיה כרוך בהכרעה שיפוטית דווקנית.

101. גודל הקבוצה אף אינו מאפשר מבחינה מעשית לצרף את כל חברי הקבוצה למסגרת של תובענה רגילה, דבר המהווה טעם נוסף לאישור תובענה זו כייצוגית.

102. בנסיבות אלה קבלת בקשת האישור תגשים את תכלית חוק התובענות – לאפשר לאדם או קבוצת אנשים, שנזקו של כל אחד מהם קטן יחסית, לתבוע בשם קבוצה גדולה של נפגעים אנונימיים שסכום תביעתם הכוללת גבוה בהרבה לאור ריבוי מספרם, וגם לאור כך שסביר כי הנפגע הפרטי יימנע מהגשת תביעה פרטית מפאת הטרחה וההוצאות הכרוכים בדבר, מול הנזק הפרטי הנמוך יחסית [ראו למשל ת.א. (ת"א) 1782/01 הרשקו נ' עיריית ת"א, נבו; ת.צ. (מרכז) 1260-03-10 ברוך נ' עיריית רעננה, נבו].

103. לצד המסלול הייצוגי כפתרון יחיד או היעיל ביותר למתן סעד הולם לחברי הקבוצה, אישור התובענה כמובן יגשים גם את מטרת חוק התובענות להביא לאכיפת הדין והרתעה מהפרתו.

(4) שאלות מהותיות של עובדה ומשפט משותפות לכלל חברי הקבוצה ויוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה

104. השאלות העיקריות, אם לא היחידות, שתידרשנה להכרעה בתובענה זו הן משפטיות במהותן ומשותפות לכלל חברי הקבוצה. דהיינו, האם המשיבים הפרו את חובתם שבדין לדאוג לבדיקה וכיול של מדי המים, ומהם הסעדים ההולמים לחברי הקבוצה בגין הפרה זו. המבקשים יטענו שביחס לשאלות אלה המשיבים נקטו במחדל אחיד במהותו, המגבש אותן עילות תביעה ביחס לחברי הקבוצה כולן או רובן.

105. המבקשים יטענו כי שאלות משפטיות אלה הן מרכזיות ומהותיות לכלל חברי הקבוצה והן משותפות ונוגעות באופן זהה לכולם ומבססות את מרכיבי עילות התובענה. גם אם ייתכנו הבדלים קלים בין פרטים כאלה ואחרים בתוך חברי הקבוצה פנימה [דבר המוכחש], הרי שבהתאם לפסיקה הפרות-חוק המבוצעות באופן שיטתי ואחיד, גם אם לא במסמך אחד או בבת אחת, מקיימות את הדרישה בדבר עילה משותפת [ראו למשל ת.א. (נצרת) 785/98 זילבר שלג עיטל נ' אל על נתיבי אויר, נבו]. ההלכה אף קובעת שלא נתוצה זהות מוחלטת בכל השאלות הטעונות הכרעה עובדתית או משפטית, ודי כי השאלות העיקריות הן משותפות לחברי הקבוצה [רע"א 8268/96 רייכרט נ' שמש פ"ד (נה) 276, 296].

106. המבקשים יוסיפו כי ההשבה לחברי הקבוצות תוכל להיות בכל מקרה ומקרה בדרך קלה ונוחה של חישוב אריתמטי פשוט, שיתבסס על נתוני החיובים השמורים ממילא אצל המשיבים ועל ממצאי בדיקות מדי המים שייבדקו באיחור, כמו גם על תעריפי הבדיקה לפי בקשת הצרכן בהתאם לכללי התעריפים כמתואר לעיל, באופן שאינו מגביל או מקשה על אישור התובענה כייצוגית ועל הדיון בה.

107. ההלכה היא שאין להימנע מאישור תביעה ייצוגית רק בשל שוני בסכום הכספי המגיע לחברי הקבוצה השונים [בש"א (ת"א) 31032/06 סריגי שלום מ' עיריית תל-אביב נבו], וגם אין חובה שסכום ההשבה לכלל חברי הקבוצה יהיה זהה, אלא די בכך שבית המשפט הנכבד יקבע ויצהיר במסגרת הכרעתו על החובה והעיקרון לפיהם יש לבצע את ההשבה - וחזקה שהמשיבים ינהגו כך ביחס לכלל חברי הקבוצה הזכאים להשבה, מה גם שהסעדים המבוקשים כוללים מנגנון לפיקוח הולם על יישום הצווים המבוקשים [ראו בענין סריגי שלום; ת"א (ת"א) 16/97 זימבר נ' עיריית ת"א (דינים-מחוזי, לב) 2] (507); ע"א 1977/97 ברזני נגד בזק פ"ד (נה) 4, 584, בסעי' 28].

(5) התובענה הייצוגית תהא הדרך העדיפה, המוצדקת וההוגנת להכרעה במחלוקת

108. המבקשים יטענו שדי בכך שלחלק מחברי הקבוצה אין כדאיות כלכלית לתבוע את זכויותיהם בתובענה רגילה נגד המשיבים, כדי לאשר את התובענה כייצוגית בתורת הדרך המוצדקת והעדיפה ביותר להכרעה. ואכן כך במקרה דנן, שבו המשיבים פגעו בחברי הקבוצה מבחינה כספית ישירה וגם עקיפה, בדרך של מחדל אחיד שגרם לכל חבר בקבוצה נזק קטן יחסית – ומנגד הניב למשיבים עודף הכנסות, בין בדרך של חיסכון בעלויות הבדיקה ובין כתוצאה מחיובים עודפים מפאת מדים לא תקינים.
109. המבקשים יוסיפו כי המסלול הייצוגי הינו מוצדק גם באספקלריה של הפרת החובה החוקה המקימה גם עילות תביעה מכוחו של חוק הגנת הצרכן, בצירוף חובת ההשבה של העושר שעשו המשיבים שלא במשפט על חשבון המשיבים, ובצירוף האינטרס הציבורי החשוב שמעלה התובענה, הכל כמבואר לעיל.
110. לאור כל האמור אין ספק שתובענה ייצוגית הינה הדרך העדיפה, המוצדקת וההוגנת וגם היעילה ביותר להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין.
111. המבקשים יטענו כי האלטרנטיבה של ניהול תובענה נפרדת שתוגש על ידי כל חבר בקבוצה, ולו רק מקצת מתוכם, תהיה כרוכה בעלויות גבוהות פי עשרות ומאות מונים לעומת בירור מרוכז במסגרת תובענה זו, הן לכל בעל-דין והן למשיבים עצמם, וכן למערכת השיפוטית ולציבור כולו.
112. מקרה כגון זה, שבו מספר חברי הקבוצה גדול וסכום תביעה כל בודדת קטן יחסית הינו "טיפוסי" לניהול תובענה ייצוגית. בכך מוגשמת מטרה חשובה של מכשיר דיוני זה, להעניק תרופה לחברים רבים בציבור רחב, של אלפים של תובעים ויותר, הזכאים כולם לאותו סעד עקרוני בגין אותה הפרת דין.
113. תובענה ייצוגית בנסיבות כאלה גם תחסוך זמן שיפוטי יקר ומשאבים מיותרים, שיושחתו לריק אם ינוהלו במקומה תביעות פרטיות נפרדות, וגם תמנע את החשש מהחלטות סותרות בהליכים דומים.
114. גם פער הכוחות היחסי בין חברי הקבוצה הטיפוסיים ובין המשיבים מצדיקים את ההכרה בתובענה זו כייצוגית. כידוע קיים חשש ממשי לקשיים בניהול תביעות נגד גופים המוסמכים לגבות תשלומי חובה בגין צריכת שירותים על פי דין, היות ובעלי הדין תלויים בחסדם של המשיבים, הנוהגים לטעון כי פעלו בהתאם לסמכויותיהם ונעזרים דרך כלל ביעוץ משפטי רציף, והם מהסים להגיש נגדם תביעות ו/או מתקשים לממן את עלויות ההליכים. חוסר האיזון בין השחקנים הפועלים בזירה זו אף הוא שיקול נכבד לאישור תובענה ייצוגית, לשם מתן סעד הולם לחברי הקבוצה, לשם מתן גישה נאותה עבורם לערכאות המשפטיות, ולשם אכיפת הדין על המשיבים והרתעה מפני הפרתו נראו גם רע"א 3126/00 א.ש.ת נגד מד"י, פ"ד נו(3) 220.

(6) קיים יסוד סביר להניח כי התובע ובאי-כוחו מייצגים בדרך הולמת את כל חברי הקבוצה

115. קיים יסוד סביר שהמבקשים ייצגו בדרך נאמנה והולמת את עניינם של חברי הקבוצה, ללא ניגוד עניינים. ההלכה היא שאם אין לייחס לתובעים מניעים פסולים, חוסר תום-לב, או מטרות נסתרות, שבכוחם של המשיבים לבסס כדבעי, הרי שאין מקום להטיל דופי בתום ליבם או התאמתם לייצוג.
116. ב"כ המבקש הח"מ הינם כשירים לייצג בדרך הולמת את עניינם של המבקשים ושל הקבוצה המיוצגת. משרדם עוסק במיסוי מוניציפאלי ותשלומי חובה לרשויות מקומיות ותאגידי עירוניים, וזהו תחום מומחיותו ועיסוקו הכמעט בלעדי. למשרד ניסיון מוכח בליטיגציה בתחום זה והוא מייצג חברות וגופים מובילים במשק. רבים מעוה"ד במשרד בעלי השכלה והכשרה נוספת, בפרט כלכלנים, ועו"ד איתי כהן העומד בראשו הינו גם רואה-חשבון.

117. למועד זה, המשרד הגיש למעלה מ- 25 בקשות לאישור תובענות ייצוגיות נגד רשויות מקומיות או תאגידים שהוקמו על-ידם. חלקן מתנהלות, אחדות בהליכי מו"מ לפשרה או ממתנות להכרעה, וכמה כבר הובילו לחדילה מהגביה, למשל: ת.צ. (מרכז) 102/09-03-10 ברוך נ' עיריית רעננה; ת.מ. (בי"ש) 102/09 דדון נ' עיריית אשדוד; ת.מ. (ת"א) 123/07 שרית חבה נ' עיריית בת ים; ת.צ. (מרכז) 49716-11-10 אביר נ' עיריית פתח תקוה.

ז. סוף דבר

118. לבית המשפט הנכבד סמכות עניינית וגם סמכות מקומית לדון בתובענה מתוקף הוראות חוק התובענות ייצוגיות, חוק בתי משפט לעניינים מנהליים, התש"ס-2000, תקנות התובענות הייצוגיות תש"ע-2010, ותקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, ובכלל זאת תקנה 3(ב) לתקנות האחרונות המורה שכאשר ישנם מספר נתבעים מסורה הסמכות המקומית לכל בית משפט שבו ניתן להגישה כנגד אחד מהם.

119. לאור האמור לעיל, אין ספק כי אישור התובענה כייצוגית ישרת את המטרות לשמן הוגשה.

120. בקשה זו נתמכת בתצהירי המבקשים המצורפים לה, על צרופותיהם.

121. בית המשפט הנכבד מתבקש לאשר את התובענה כייצוגית ולהורות את הסעדים המבוקשים בה.

122. בנוסף מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בהוצאות בקשה זו, לרבות גמול למבקשים [התובעים] ושכ"ט עו"ד ומע"מ בגינו כדין.

מן הדין ומן הצדק להיעתר לבקשה.

שלומי אבני, עו"ד
מ.ר. 25023

עוזי מוסקוביץ, עו"ד
מ.ר. 27824

פלג, כהן, דויטש, מוסקוביץ, עורכי דין
בי"כ המבקשים

16 מאי, 2011